

Ó, jöjj, ó, jöjj, Immánuel

Az adventi előkészület időszaka összetett hagyományrendszert és sokféle szokást ismer. Az adventi koszorú vasárnapról vasárnapra meggyújtott gyertyái Krisztust, a világ világosságát szimbolizálják. Az egyház régi rendje szerint pedig még talán ma is sokan megtartják a böjtöt a karácsony előtti négy hétben. E szimbólumrendszert gazdagítja az a különleges antifóna-repertoár, amelyet az egyház december 24. előtt hét napon át az esti zsoltáros istentiszteleten a Magnificat keretverseként énekelt.

Az advent utolsó hetének liturgiájában elhangzó „ó-antifónákat” különleges gondolatív köti össze: az „Ó!” felkiáltással kezdődő hét tétel Jézust a Bibliában szereplő nevein – *O Sapientia* (bölcesség); *O Adonai*; *O Radix Jesse* (Jesse gyökere); *O Clavis David* (Dávid kulcsa); *O Oriens* (napkelet); *O Rex gentium* (népek Királya); valamint *O Emmanuel* (velünk az Isten) – szólítja meg. Az ó-antifónák hetes száma a teljesség szimbóluma, a címek kezdő betűi pedig visszafelé olvasva ezt az akrosztichont adják ki: ERO CRAS – én vagyok a jövő.

E gazdag mondanivalójú repertoár versbe szedett feldolgozása áll előttünk heti énekünk, az *Ó, jöjj, ó, jöjj, Immánuel* (EÉ 133) szövegében. Bár az 1911-es *Dunántúli énekeskönyv* még öt versszakkal közölte, mai énekeskönyvünk már csak négy strófát ad énekünkhöz, így az *O Sapientia*, az *O Rex gentium* és az *O Adonai* antifónák gondolatköre teljesen hiányzik.

Míg az ó-antifónákon alapuló, Európa-szerte ismert ének a mai formáját elnyerte, hosszú és kalandos utat járt be. Egy 1710-es, Kölnben megjelent forrásban található az a latin nyelvű adventi himnusz, mely az antifónák szövegét öt versszakba sűrítve dolgozta fel. Ezt a himnuszt 1851-ben angolra fordították, s rövidesen olyan népszerűsége tett szert, hogy 1861-ben *O come, o come, Emmanuel* kezdettel gyülekezeti énekformálódott belőle.

Dallama az anglikán lelkész, tanár, *Thomas Helmore* (1811–1890) kompozíciója, aki az egyházzene és főként a gregorián ének ügyének elkötelezett pártfogója volt. A 15. századi francia dallamot feldolgozó énekében az archaizáló dallamvezetés, valamint a természetes moll hangnem révén ez a zenei ízlés, a gregorián tisztelete és szeretete világosan felismerhető.

Adventi kóruskoncerteken gyakran hallhatjuk *Kodály Zoltánnak* az *Ó, jöjj, ó, jöjj Immanuel*t feldolgozó *Adventi énekét*, mely csodálatos hangulati gazdagsággal és megragadó erővel fejezi ki a szöveg összetett mondanivalóját. Kórusműve révén válhatott ez az ének nem csak hazánkban, de a világon mindenütt halhatatlanná.

FEKETE ANIKÓ